

YHF i Almedalen 2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

YRKESHÖGSKOLEFÖRBUNDETS MEDVERKAN I ALMEDALEN 2018	2
YRKESHÖGSKOLEFÖRBUNDETS PANELDEBATT 3 JULI	2
Beskrivning av samhällsfrågan	2
Utökad information om evenemanget.....	2
Deltagare	2
Sammanfattning av paneldebatt	3
GENOMFÖRDA MÖTEN	5
2 juli - Runda bordssamtal med Naturvetarna, Vinnova, Trygghetsrådet samt Innovations och kemi industrierna (IKEM) samt Uppsala Universitet.	5
2 juli - Möte med Svenskt Näringsliv, Helen Rönnholm, näringspolitisk expert.....	7
3 juli - Möte med Myndigheten för Yrkeshögskolan, Thomas Persson, GD	7
4 juli - Dialogmöte med SACO , Lena Granqvist, Jenny Rydstedt.....	8
4 juli - Dialogmöte med Matilda Ernkrans, Gruppledare och ordförande Utbildningsutskottet.....	8
ATT ARBETA VIDARE MED	8

YRKESHÖGSKOLEFÖRBUNDETS MEDVERKAN I ALMEDALEN 2018

Yrkeshögskoleförbundet deltog i årets Almedalsevenemang från söndagen den 1 juli till torsdagen den 5 juli 2018. Syftet för årets deltagande var att möta politiker och beslutsfattare för att framföra YH-förbundet ståndpunkt i frågor rörande yrkeshögskolans behov och möjligheter. Från Yrkeshögskoleförbundet deltog Josefin Born Nilsson (vice ordförande YHF) samt Anna Widmark (kassör YHF). Under dagarna arrangerade YHF en paneldebatt (se information nedan), deltog vid seminarier samt samtalande med politiker och beslutsfattare i enskilda möten.

YRKESHÖGSKOLEFÖRBUNDETS PANELDEBATT 3 JULI

FÖRETAGEN ROPAR, VEM LYSSNAR? KOMPETENSBRIST HINDRAR TILLVÄXT

Beskrivning av samhällsfrågan

Bristande tillgång på arbetskraft med rätt yrkeskompetens är det största hindret för tillväxt. Hur kan arbetsliv, politiken och yrkesutbildningssystem arbeta medvetet och effektivt för att tillgodose företagens behov av att attrahera, kompetensutveckla samt behålla medarbetare?

Utökad information om evenemanget

Bristen på lämplig arbetskraft är det största tillväxthindret för de små och medelstora företagen i Sverige. Det visar Tillväxtverkets undersökning "Företagens villkor och verklighet 2017". Svårast har varit att få sökanden med tillräcklig yrkeserfarenhet respektive med specifik kompetens/behörighet. Nästan hälften av de företag som har försökt rekrytera upplever dessa båda faktorer som ett stort hinder. Regeringens utbildningssatsningar gäller såväl yrkeshögskola som universitet och högskolor. Men Unionen och TCO saknar satsning på kortare insatser yrkesverksamma, annars förvärras bristen på arbetskraft. Sju av tio företag som försökt rekrytera nya medarbetare har haft svårt att hitta rätt kompetens. Det visar Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät. Det gör att planerad expansion läggs på is och företagen får svårt att möta kundernas behov. (Svenskt näringsliv april 2018) Hur kan utbildningsanordnare bidra med insatser för detta?

Deltagare

- Katarina Lundahl, Chefsekonom, Unionen
- Gunilla Nordlöf, Generaldirektör, Tillväxtverket
- Thomas Persson, Generaldirektör, Myndigheten för yrkeshögskolan
- Gunilla Svantorp, Ledamot utbildningsutskottet, Riksdagen
- Fredrik Von Essen, Näringspolitisk expert, IT & Telekomföretagen
- Helen Rönnholm, Utbildningspolitisk expert, Svenskt Näringsliv
- Ann-Sofi Sjöberg, Team Trygghetssystem, Arbetsmarknad, Utbildning, TCO
- Jan Larsson, VD YrkesAkademin, moderator

Sammanfattning av paneldebatt

Gunilla Nordlöf, Generaldirektör, Tillväxtverket

Tillväxtverket vill att företag ska våga växa och anställa framöver. 7 av 10 svenska små och medelstora företag vill växa men upplever stora problem med att hitta personal med rätt kompetens. Därtill råder det också en matchningsproblematik. Vad har Tillväxtverket för tankar för hur man genom riktade insatser kan tillgodose företagen med rätt kompetens?

- 97 % av våra företag har färre än 10 anställda
- Kompetensförsörjning ligger högst på listan
- Småföretag vet inte alltid vad de behöver
- TVV har fått ett uppdrag från regering för att genomföra en analys och möjligheten till kunskapsstöd
- Viktigt med validering. Vi behöver få fart och koll på validering, även för nyanlända
- Incitament för studiemedel
- I framtiden är det viktigt att stötta individer att utbilda sig, speciellt inom bristyrken
- Företagsstöd. Under brinnande högkonjunktur har företagen inte tid och under lågkonjunktur finns tid men inte pengar

Helen Rönnholm, Utbildningspolitisk expert, Svenskt näringsliv

En av Svenskt Näringslivs prioriteringar inför valet är att företagens kompetensförsörjning behöver stärkas. Kan du utveckla vad ni ser behöver göras?

- Svenskt näringsliv har genomfört en kompetensenkät som de har fått alarmerande svar på - Jobbskaparna larmar! Kompetensbristen ökar
- Vart fjärde rekryteringsförsök misslyckas
- Viktigt att vara lyhörd för att få en bättre samverkan företag och anordnare
- Vi kan inte luta oss tillbaka
- Många branscher är oerfarna vad gäller YH så formen måste växa än mer för att möta upp detta.
- Samverkan och lyhördhet inför behoven samt flexibilitet behövs
- Yrkesinriktade vuxenutbildningen och universitet behöver en starkare koppling till verkligheten
- Validering viktig för att korta utbildningstiden.

Katarina Lundahl, Chefsekonom, Unionen

Du har i en tidigare kommentar uttryckt oro för att de satsningar som sker med fler utbildningsplatser inom Vux, YH och högskola kan förvärra kompetensbristen. Hur kan vi som anordnare av YH utbildning motverka detta?

- *Det finns en risk med långa utbildningar som i det korta perspektivet förvärrar bristen*
- *Vi behöver större fokus på korta insatser – ett halvår och fylla kompetensglapp*
- *Kompetensbristen är värre nu än vid förra högkonjunktur.*
- *Fler högkvalificerade arbetsuppgifter*
- *Digitalisering och internationalisering*
- *Det livslånga lärandet allt mer aktuellt*
- *Korta och flexibla utbildningar är ett måste, korta ner utbildningstiden*
- *Hur kan man locka och behålla personer till bristyrken?*
- *SYV viktig men det är svårt i vuxen ålder, man går oftast dit först om du blivit uppsagd*
- *Studievägledning för yrkesverksamma*

Gunilla Svantorp, Ledamot utbildningsutskottet, Riksdagen

Vad kan ni från politikens sida göra för att tillgodose företagens behov av arbetskraft med rätt kompetens? Bör yrkeshögskolan erbjuda fler korta och flexibla utbildningar? Hur kan framtidens studiefinansiering se ut för att möta det behov av kompetensutveckling som finns idag?

- *Utbildningsfrågan ligger högt på prioriteringslistan*
- *Hur kan vi skapa incitament för arbetsgivaren att utbilda de anställda?*
- *Återinför utbildningsvikariat - 90talet*
- *Många riksdagsmotioner har inkommit från riksdagsledamöter som önskar fler YH i "sitt" län*
- *Dialog med MYH utifrån etableringssituation*
- *Samarbete med regionalt yrkesvux*
- *Permanenta arbetsplatser - ta lärdom från det som görs där*
- *Rörlighet på arbetsmarknaden – 450 000 jobb försvinner per år 450 000 nya tillkommer*
- *Viktigt med lärcentra!*

Fredrik Von Essen, Näringspolitisk expert, IT & Telekomföretagen

Ni lyfter att en kommission för livslångt lärande skall tillsättas som en åtgärd att lösa brist på spetskompetens inom ert område. Kan du utveckla syftet med kommissionen?

- *Det finns strukturella problem*
- *Kortare utbildningsalternativ ett måste*
- *"Massan i mitten" behöver utbildas för att möta digitaliseringen*
- *Hitta former från att jänta från lärosäten till att söka utbildning*
- *Lösning kompetenskommission*
- *STRUT (Styr- och resursutredningen mot högskola) pågår*
- *Snårigt utbildningssystem, ta fram utredningsdirektiv, fortsättningsuppdrag till Strut*
- *Arbetsgivarperspektiv in i utbildningssystemet*
- *Alla utbildningar tillgängliga för yrkesverksamma*
- *Vidareutbilda mid adopters - öppnar det en kedja?*

Thomas Persson, Generaldirektör, Myndigheten för yrkeshögskolan

Inom Myndigheten för Yrkeshögskolan pågår nu ett omfattande arbete för att på olika sätt underlätta och förstärka för en nästan 50-procentig expansion av yrkeshögskolan.

Hur arbetar myndigheten med det här idag och hur ser ni på möjligheterna att attrahera utbildningsanordnare att aktivt bedriva korta och flexibla utbildningar i befintligt utbildningssystem, uppdragsutbildning samt enstaka kurser?

- *Kan YH fylla behovet? YH gör det!*
- *Som system effektivt med bra resultat*
- *Högt engagemang från arbetslivet, men det verkar även som att systemet får arbetsgivare att söka 1 och 2-åriga utbildningar*
- *Översyn pågår för ev. utveckling mot kortare utbildningar - regelsystem för halvårskurser*
- *Ersättning för uppstartsarbetet kan behövas för kortare utbildningar*
- *Utökade möjligheter att läsa uppdragsutbildning*
- *Viktigt att inte förändra YH:s grundtanke - inte bli en för kortsiktig lösning med risk sänka resultaten*

Ann-Sofi Sjöberg, Team Trygghetssystem, Arbetsmarknad, Utbildning, TCO

Vill se fler utbildningar på distans och deltid. Att yrkesverksamma ska få bättre möjligheter till kompetensutveckling och vidareutbildning genom hela arbetslivet. Att tillgängligheten till utbildning och vidareutbildning i hela landet förbättras. Att möjligheterna till studiefinansiering för yrkesverksamma som vill studera på hel- eller deltid förbättras. Vilka åtgärder ser ni på TCO behövs för att möjliggöra utbildningar och fortbildning för yrkesverksamma?

- *4 av 10 medlemmar behöver utbilda sig inom ett år, än fler inom 5 år - främst högutbildade*

GENOMFÖRDA MÖTEN

2 juli - Runda bordssamtal med Naturvetarna, Vinnova, Trygghetsrådet samt Innovations och kemi industrierna (IKEM) samt Uppsala Universitet.

Ett förtroligt samtal med olika infallsvinklar och perspektiv på frågor kring livslångt lärande, kompetensförsörjning och framtidens arbetsmarknad för akademiker utifrån de utmaningar som svensk arbetsmarknad står inför i nuläget. Hur kan vi tillse att vi får den kompetens som Sverige som ett litet innovativt land är mest betjänt av på kort och lång sikt? Hur kan vi på bästa sätt få individer att ställa om mitt i arbetslivet och/eller att få rätt spetskompetens under sitt yrkesverksamma liv?

Vi lyfte fram YH som en möjlig lösning för yrkesinriktad spetsutbildning i nära samverkan med näringslivet. Kännedomen om YH var lång bland de närvarande men mottogs med stort intresse och löften om fortsatta dialoger.

2 juli - Möte med Svenskt Näringsliv, Helen Rönholm, näringspolitisk expert

Svenskt näringsliv kommer i september presentera en rapport om ”framtidens yrkeshögskola”. De vill se mer flexibilitet och innovation in i utbildningsformen, snabbfotade utbildningar så väl som långsiktighet.

Helen menar att många branschen nyligen börjat förstå YH men finns fortsatt mycket mer att göra kring kännedomen. YH behöver också höja sin status. Valideringsfrågan är viktigt och här måste en ersättningsmodell utvecklas.

Hon skickar med oss att många företag upplever att de kommer in försent i ansökningsprocessen och att vi anordnare skall tänka på att börja tidigt och involvera branschen. Efterfrågar mer innovation in i utbildningen. YH upplevs växa med bibehållen kvalitet.

Vi har lyft frågan om en gemensam sittning med riksdagen efter valet kring YH. Att de skall sprida kunskapen om YH samt uppdragsutbildning, enstaka kurser till sina medlemmar.

3 juli - Möte med Myndigheten för Yrkeshögskolan, Thomas Persson, GD

- Alltför många ansökningar om utbildningar heltid, dagtid bunden
- Nya former välkomna men viktigt ej tappa examensgrad
- Lite för traditionella upplägg - YH öppnar upp för fler innovativa ansökningar
- Möjliggöra innovation i utbildningsformer
- Identifiera kommande yrkesroller - branschöverskridande - ex it digitalisering kommer in i allt fler områden
- Hur hantera en kraftig expansion o bibehålla kvalitet o nyttjandegrad
- Utmaningar, nya utbildningar kommer få problem på bekostnad av fler beviljade intag per ansökan
- Öka kännedom och kunskap om YH behövs
- Tillfälligt startbidrag infört
- NYHet - fullföljare - 12 procent går utbildningen men tar ej examen - 17 procent avhopp
- Korta innovativa utbildningar - utredning pågår
- UHR har fått i uppdrag av regeringen att planera för en utlysning av medel till projekt som utvecklar distansutbildningen vid universitet, högskolor och yrkeshögskoleutbildningar. Avsikten är att totalt 40 miljoner kronor ska fördelas under åren 2019-2020. MYH har ingen del i detta men anordnare av yrkeshögskoleutbildningar kommer att kunna söka medel. Viktigt att UHR inte glömmer bort YH-anordnare då vi är många och små, YHF behöver bevaka våra intressen. Ansvarig person hos UHR ännu ej utsedd.

4 juli - Dialogmöte med SACO , Lena Granqvist, Jenny Rydstedt

SACO företräder ca 670.000 medlemmar i 27 olika förbund. Behov av kompetensutveckling finns hos dem med akademisk examen och då bör det vara på nivå 6 och kortare än 400 poäng. De söker spetsutbildningar med näringslivsanknytning för att ge tvärkompetens.

Med bakgrund kring att SACO håller på att sammanställa en rapport som publiceras i september förde vi en dialog med dem från ett anordnarperspektiv. Vi upplyste dem om den skrivelse till Utbildningsdepartementet om SeqF nivåerna som YHF gjort i maj, samt de övriga frågeställningar som förbundet arbetar med främst just nu.

Länk till SACO inspel:

<https://www.saco.se/opinion/utbildning-ska-halla-hog-kvalitet/sa-starks-akademikers-kompetensutveckling-och-karriarvaxling-pa-yrkeshogskolan/>

4 juli - Dialogmöte med Matilda Ernkrans, Gruppledare och ordförande Utbildningsutskottet

Matilda Ernkrans är sedan våren 2018 ny ordförande i utbildningsutskottet. Matilda har tidigare varit ordförande i Miljö- och jordbruksutskottet 2010-2018, ledamot av Kulturutskottet 2004-2006 och av Socialförsäkringsutskottet 2006-2010.

Vid mötet informerade YHF om utbildningsformen med ett speciellt fokus på anordnarnas förutsättningar att bedriva utbildning och våra förslag på förbättringar i systemet. Under hösten 2018 eller våren 2019 skall YHF få komma till utbildningsutskottet för att informera och berätta vidare om våra utmaningar och önskemål.

FRAMTIDA FRÅGOR ATT ARBETA VIDARE MED

- YH-förbundet skall tillsammans med Svenskt Näringsliv, genomföra ett gemensamt seminarium i riksdagen under 2018/2019
- Under hösten 2018 eller våren 2019 genomföra ett möte utbildningsutskottet
- SEQF – Det finns skillnader och försvårande lydelse i lagtexten för de författningsreglerade kvalifikationerna mot nivå 6. Detta förhindrar utvecklingen av utbildningar mot efterfrågad högre yrkeskompetens samt ger olika kravställning på anordnare. Skrivelse inskickad till Utbildningsdepartementet 20180412.
- Påverkansarbete gällande omfördelning av ekonomiska medel från akademien till yrkeshögskolan, fler utbildningsplatser till YH.
- YH-anordnare behöver medel för att arbeta med bedömning av reell kompetens. Universitets- och högskolerådet (UHR) har en pilotverksamhet för att stötta högskolor och universitet att skapa en varaktig struktur och ett samarbete kring bedömning av reell kompetens För detta har medel tillskjutits med 60 miljoner kr för 2017 samt 2018.

- Ny ekonomisk modell för att skapa goda förutsättningar för anordnare i hela landet. Skrivelse till Myndigheten för Yrkeshögskolan, ”Schablonsystemet måste ses över (20180205)
- Utbildningsanordnare behöver mer detaljerade beslutsmotiveringar för att kunna förklara/motivera beslut för medverkande arbetsliv.